

سوالات تشریحی فصل سوم فلسفه دوازدهم انسانی

درس ۹: آغاز فلسفه در جهان اسلام

- ۱- اولین فیلسوف مشهور مسلمان چه کسی بود؟
- ۲- دو ویژگی نظام فلسفی نوینی که در سایه نهضت ترجمه متون، توسط حکیمان مسلمان پایه گذاری شد کدامند؟
- ۳- سه مورد از عوامل زمینه ساز حیات عقلی که در قرآن کریم و رفتار و گفتار رسول خدا (ص) مشاهده می شود را بنویسید.
- ۴- دو مورد از زمینه های رشد فلسفه در جهان اسلام را نام ببرید.
- ۵- درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.
 - الف) استدلال عقلی برای سطوح مختلف جامعه یکسان است.
 - ب) فلاسفه مسلمان، تنها عقل را ابزار معرفت می دانند.
 - پ) نهضت ترجمه در قرن دوم هجری مخصوص فلسفه بود.
 - ت) فلسفه اسلامی در آغاز سرشتی کاملاً استدلالی داشت و بر آرای افلاطون متکی بود.
 - ث) ابن سینا در منطق و فلسفه شاگرد ابوعبدالله ناتلی بود و به سرعت بر او پیشی گرفت و قسمت های دشوار کتاب را برای او روشن می کرد.
 - ج) کتاب نجات آخرین دیدگاه های ابن سینا در حکمت را شامل می شود.
 - چ) حکمت مشاء متأثر از فلسفه نور و اشراق ایران باستان است.
 - ح) در نظر سهروردی سیر و سلوک روحانی و قلبی بدون تربیت عقلانی گمراه کننده است.
 - خ) در مشرق عالم، نور و ظلمت به هم آمیخته اند.
 - د) بهره مندی ملاصدرا از عرفان و شهود موجب شد تا وجه فلسفی در حکمت متعالیه تهی باشد.
 - ذ) شیخ بهایی می خواست تا فلسفه مشایی را تفسیری اشراقی کند.
 - ر) در دیدگاه ملاصدرا اصالت با وجود است و ماهیت تنها آن چیزی است که واقعیت خارجی را شکل می دهد.
 - ز) حرکت جوهری از مباحث سهروردی در حکمت اشراق است که ملاصدرا نیز در حکمت متعالیه از آن بهره برده است.

- ۶- از نظر فارابی دو وجه تشابه مدینه فاضله را با بدن سالم انسان بنویسید.
- ۷- با توجه به نظر فارابی درباره مدینه فاضله، «هدف»، «وضعیت مردم»، «رئیس» و «نسبت اعضا» در دو مدینه فاضله و جاهله را با هم مقایسه کنید.

موضوعات	مدینه فاضله	مدینه جاهله
هدف		
مردم		
رئیس		
نسبت اعضا با هم		

- ۸- دیدگاه فارابی درباره رابطه انسان و جامعه چیست؟
- ۹- به چه دلیل فلسفه اسلامی، از آغاز سرشتی کاملاً استدلالی داشت؟
- ۱۰- درباره «حکمت مثناء» به سؤالات زیر پاسخ دهید:
- الف) مؤسس آن در جهان اسلام چه کسی بود؟
- ب) متگی بر آرای کدام فیلسوف یونانی بود؟
- ۱۱- مؤسس اولین مکتب فلسفی در جهان اسلام چه کسی بود و به چه لقبی شهرت یافت؟
- ۱۲- از نظر فارابی، هدف مردم مدینه جاهله چیست؟ چرا؟
- ۱۳- مدینه فاضله را از نظر فارابی تعریف کرده و تفاوت آن را با مدینه جاهله بنویسید.
- ۱۴- معلم اول و معلم ثانی به ترتیب، لقب کدام فلاسفه بوده است؟
- ۱۵- فارابی «مدینه فاضله» را چگونه توصیف می کند و چه ویژگی هایی برای ریاست مدینه در نظر می گیرد؟ (دو ویژگی کافی است).
- ۱۶- اولین مبنای فارابی برای ورود به مباحث اجتماعی و فلسفه سیاسی چیست؟
- ۱۷- اولین مبنای فارابی برای ورود به مباحث اجتماعی و فلسفه سیاسی چیست؟ بنویسید.
- ۱۸- گزینه مناسب را انتخاب کنید:
- الف) نظریات فارابی در «فلسفه سیاست»، به دیدگاه کدام فیلسوف نزدیک تر است؟
- (۱) ارسطو (۲) افلاطون
- ب) از نظر سهروردی، عالمی که آمیخته به نور و ظلمت است چه نام دارد؟
- (۱) مغرب وسطی (۲) مغرب کامل

۱۹- طبق دیدگاه فارابی، رئیس مدینه فاضله چه ویژگی‌هایی باید داشته باشد؟

۲۰- تعریف «مدینه فاضله» از نظر فارابی چیست؟ مهم‌ترین تفاوت آن با «مدینه جاهله» را بنویسید؟

درس ۱۰: دوره میانی

۲۱- به نظر ابن‌سینا، چه چیزی باعث ایجاد خشوع و خشیت در نهاد دانشمند، در برابر حق می‌شود؟

۲۲- ابن‌سینا وجود شر و بدی را در طبیعت چگونه توضیح داده است؟

۲۳- علت نام‌گذاری این عالم به «عالم طبیعت» از نظر ابن‌سینا چیست؟

۲۴- طبق طبیعت‌شناسی ابن‌سینا آیا با نگاه کردن به بخش کوچکی از طبیعت می‌توان درباره کل آن داوری کرد؟

۲۵- تعیین کنید کدام عبارت صحیح و کدام یک غلط می‌باشد.

الف) کتاب «قانون» ابن‌سینا، یک دایره‌المعارف عظیم علمی و فلسفی است.

ب) بنیادی‌ترین اصل فلسفی ملاصدرا، «اصالت وجود» می‌باشد.

پ) کتاب «شیعه» و «رسالت تشیع»، حاصل مذاکرات علامه طباطبایی با هانری گربن است.

۲۶- هر یک از موضوعات زیر در کدام کتاب ابن‌سینا مطرح شده است؟

الف) آخرین دیدگاه‌های ابن‌سینا در حکمت

ب) فرهنگ‌نامه پزشکی

۲۷- روش ابن‌سینا در تحلیل مسائل فلسفی چه بود؟

۲۸- به چه علت ابن‌سینا ما را به تأمل در رابطه وجودی این عالم با مبدأ کل جهان هستی دعوت می‌کند؟

۲۹- پادشاه راستین که ابن‌سینا در طبیعت‌شناسی خود از آن نام می‌برد چه ویژگی‌هایی دارد؟

۳۰- آیه «انما یخشی الله من عباده العلماء» مرتبط با کدام بخش از طبیعت‌شناسی ابن‌سینا است؟

۳۱- از نظر ابن‌سینا تأمل در رابطه طبیعت با ماوراء طبیعت و خدا چه تأثیری بر فرد دانشمند و محقق دارد؟

۳۲- علت نام‌گذاری این عالم به «طبیعت» از نظر ابن‌سینا چه بوده است؟ توضیح دهید.

۳۳- ابن‌سینا شُروری همچون سیل و زلزله و پژمردگی گیاهان را در عالم طبیعت چگونه تحلیل می‌کند؟

۳۴- با توجه به آیه شریفه «إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ» توضیح دهید که به نظر ابن سینا، چگونه طبیعت‌شناسی می‌تواند دانشمند و محقق را به خشوع و خشیت در پیشگاه حق تعالی برساند؟

۳۵- تعریف «طبیعت» از نظر ابن سینا چیست؟

۳۶- از نظر ابن سینا علت نام‌گذاری عالم ماده، به «عالم طبیعت» چیست؟

۳۷- جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید:

الف) از دیدگاه فارابی، مهم‌ترین تفاوت مدینه فاضله با مدینه جاهله، در آن است.

ب) سهروردی در کتاب «حکمه الاشراق»، از شیوه فراتر رفته و حکمت اشراقی را پایه‌گذاری می‌کند.

۳۸- جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

الف) سهروردی، کسانی را که هم در صور برهانی به کمال رسیده‌اند و هم به اشراق و عرفان دست یافته‌اند، می‌نامد.

ب) «وجود» که محور فلسفه مشائی و «نور» که اساس فلسفه اشراقی بودند، در فلسفه ب به هم رسیده و یکی شدند.

۳۹- با توجه به فلسفه سهروردی، مفاهیم زیر را تعریف کنید.

الف) حکیم متاله:

ب) مغرب کامل:

۴۰- با توجه به جغرافیای عرفانی سهروردی، مفاهیم مقابل را تعریف کنید.

الف) مشرق جهان

ب) مغرب وسطی

۴۱- شیخ اشراق از چه طریق می‌خواست تا حکمت استدلالیابن سینا را به کمال برساند؟

۴۲- سهروردی، حکمت اشراق را چگونه پایه‌گذاری کرد؟

۴۳- رابطه استدلال عقلی و شهود قلبی در فلسفه اشراق چگونه است؟

۴۴- جویندگان معرفت در نظر سهروردی چند دسته هستند؟

۴۵- حکیم متاله در نظر سهروردی کیست؟

۴۶- تفاوت موجودات در نظر سهروردی از چیست؟

۴۷- مشرق و مغرب در حکمت اشراق به چه معناست؟

۴۸- جغرافیای عرفانی در فلسفه اشراق «سهروردی» چگونه است؟ توضیح دهید.

۴۹- از نظر قطب الدین رازی، علت نام گذاری فلسفه سهروردی به «اشراق» چیست؟

۱- ظهور و تابش انوار عقلی بر نفس ۲- ظهور و تابش انوار قلبی بر نفس

۵۰- مفاهیم زیر را از نظر شیخ اشراق تعریف کنید:

الف) مغرب وسطی: ب) حکیم متأله:

۵۱- در جغرافیای عرفانی مکتب اشراق، مقصود از «مغرب کامل» و «مغرب وسطی» چیست؟

۵۲- اصطلاحات زیر را از نظر سهروردی تعریف کنید:

الف) مشرق جهان

ب) حکیم متأله

۵۳- فلاسفه مسلمانی که طبق نظر سهروردی در دسته دوم جویندگان معرفت قرار می گیرند، را نام

ببرید

۵۴- سهروردی اصطلاح «حکیم متأله» را برای چه کسانی به کار می برد؟

۵۵- با توجه به فلسفه سهروردی به سؤال های زیر پاسخ بدهید:

الف) نام عالم ماده یا جهان تاریکی در جغرافیای عرفانی او چیست؟

ب) تعبیری که برای خداوند به کار برده است، چه می باشد؟

پ) کسی که هم در صور برهانی و هم در عرفان سرآمد است، چه نام دارد؟

درس ۱۱: دوران متأخر

۵۶- «فارابی و ابن سینا» به ترتیب مربوط به کدام دوره از تاریخ فلسفه اسلامی هستند؟

۵۷- مباحث عمومی فلسفه در کتاب اسفار ملاصدرا، با کدام مرحله از سیر و سلوک عرفانی تطبیق می کند؟ توضیح دهید.

۵۸- ملاک فلسفی بودن یک متن و سخن، از نظر ملاصدرا چیست؟ توضیح دهید.

۵۹- ملاصدرا در حکمت متعالیه خود، از کدام مشرب های فلسفی، بهره می برد؟

۶۰- دو مورد از منابع حکمت متعالیه را نام ببرید.

۶۱- سفر عرفانی «از حق به سوی خلق همراه با حق»، با کدام مبحث کتاب اسفار ملاصدرا تطبیق می‌کند؟

۶۲- مقصود از سفر «از خلق به حق» در عرفان چیست؟ کدام مبحث کتاب اسفار ملاصدرا با این بخش مطابقت دارد؟

۶۳- سفر عرفانی «در خلق با حق» با کدام مبحث کتاب اسفار ملاصدرا تطبیق دارد؟

۶۴- مهم‌ترین کتاب فلسفی ملاصدرا که با الهام از مراحل عرفانی نگاشته شده، کدام است؟

۶۵- تقسیم‌بندی کتاب اسفار اربعه چگونه است؟

۶۶- بر اساس کدام اصل حکمت متعالیه می‌توان واقعی بودن خورشید، انسان و را تبیین کرد؟ تشریح کنید.

۶۷- ملاصدرا با توجه به کدام اصل از اصول حکمت متعالیه، تعدد و تکثر موجودات را در عالم هستی تبیین می‌کند؟ شرح دهید.

۶۸- نظر «میرداماد» در مورد بحث اصالت یا اعتباری بودن وجود و ماهیت را بیان کنید.

۶۹- مقصود از «اصالت وجود» چیست؟ و «میرداماد» طرفدار اصالت وجود بود یا ماهیت؟

۷۰- «اصالت ماهیت» و «اصالت وجود» را تعریف کنید و یک فیلسوف از طرفداران هریک از این دو نظریه را نام ببرید.

۷۱- معنای این نظر که «وجود حقیقتی مشکک است» را توضیح دهید.

۷۲- سه اصل از اصول فلسفی ملاصدرا را نام ببرید.

۷۳- «وحدت حقیقت وجود» در حکمت متعالیه ملاصدرا به چه معناست؟

۷۴- تعیین کنید کدام عبارت صحیح و کدام غلط است.

الفحیات عقلی در حیات علمی و حیات فلسفیمؤثر است و نه برعکس

ب بر اساس اصل مراتب داشتن وجود از نظر ملاصدرا، وحدت موجودات تبیین می‌شود.

۷۵- مباحث «علم النفس» و «معاد» در کتاب اسفار اربعه ملاصدرا، با کدام سفر عرفانی مطابقت دارد؟

۱- سفر در خلق با حق

۲- سفر از خلق به حق

۷۶- با بیان نظر ملاصدرا و میرداماد در زمینهٔ مبحث «اصالت وجود و اصالت ماهیت تفاوت دیدگاه آن دو را شرح دهید.

۷۷- تعیین کنید کدام عبارت صحیح و کدام یک غلط می‌باشد:

(الف) از نظر ابن‌سینا، برخی امور در جهان طبیعت، مصداق شرّ و بدی هستند.

(ب) از نظر ملاصدرا، وجود حقیقتی واحد است؛ پس جایی برای تکثر واقعی در عالم وجود ندارد.

۷۸- «اصالت ماهیت» را تعریف کرده و یک فیلسوف پیرو «اصالت ماهیت» نام ببرید.

۷۹- مقصود ملاصدرا از «مراتب داشتن وجود» چیست؟ با ذکر تشبیهی که بیان کرده، شرح دهید.

۸۰- طبق «اصل مراتب داشتن وجود» در حکمت متعالیه، کثرت و اختلاف موجودات چگونه تفسیر می‌شود؟

۸۱- در کدام مکتب فلسفی «مفهوم وجود و مفهوم نور» یک معنا و هویت می‌یابند؟

۱- حکمت اشراق

۲- حکمت متعالیه

۸۲- از نظر ملاصدرا اختلاف موجودات، ناشی از چیست؟ تشبیه او را در این زمینه بنویسید.

۸۳- اصل مراتب داشتن وجود را در فلسفه ملاصدرا، با ذکر تشبیهی که او به کار برده، توضیح دهید.

۸۴- وجه مشترک و وجه اختصاصی موجودات را به ترتیب بنویسید.

۸۵- دو مورد از منابع حکمت متعالیه را نام ببرید.

۸۶- معنای «اصالت ماهیت» چیست و کدام فیلسوف اصالت ماهیتی بود؟

۸۷- از نظر فلاسفهٔ مسلمانان سه راه برای رسیدن به حقیقت وجود دارد که یکی از آن‌ها وحی است، دو مورد دیگر را نام ببرید:

۸۸- مکتب فلسفی ملاصدرا چگونه شکل گرفت؟

۸۹- ملاک فلسفی بودن یک متن یا سخن در دیدگاه ملاصدرا چیست؟

۹۰- جایگاه «اصالت وجود» در فلسفهٔ ملاصدرا چیست؟

۹۱- رابطهٔ وجود و ماهیت با موجودات چیست؟

۹۲- تشکیکی بودن وجود به چه معناست؟

۹۳- نظر فیلسوفان مسلمان دربارهٔ کاربرد عقل و تجربه در کسب دانش چیست؟

درس ۱۲: حکمت معاصر

۹۴- نتایج ورود فلسفه‌های جدید اروپایی به ایران عصر مشروطه را بنویسید. (دو مورد)

۹۵- جدول را کامل کنید.

شرح دعای سحر	اصول فلسفه و روش رئالیسم	بدایة الحکمة
الف: مؤلف:	ب) نویسنده پاورقی‌ها:	ج) مؤلف:

۹۶- هر یک از گزاره‌های سمت راست با کدام گزینه در سمت چپ، ارتباط دارد؟ (دو گزینه در سمت چپ اضافی است)

الف) کتابی که برای تدریس فلسفه در سطوح اولیه است. ۱- عقل بالمستفاد

ب) مرحله‌ای از عقل که به کسب دانش‌های می‌رسد. ۲- اصول فلسفه و روش

رئالیسم

ج) کتابی برای ارائه فلسفه اسلامی بر اساس نگاه تطبیقی ۳- بدایه الحکمه
است.

د) مرحله‌ای از عقل که استفاده ماهرانه استاد ادبیات از فنون ۴- عقل فعال

شعر را نشان می‌دهد. ۵- نهایه الحکمه

۶- عقل بالفعل

۹۷- مذاکرات هانری کربن با علامه طباطبایی، که در دو کتاب «شیعه» و «رسالت تشیع» آمده، درباره چه موضوعاتی است؟

۹۸- جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید:

الف) شیخ اشراق به جای مفهوم «وجود» از مفهوم «.....» در فرهنگ فلسفی خود استفاده کرده است.

ب) علامه طباطبایی روش تفسیری قرآن به قرآن را از استاد خود، آموخت.

۹۹- هر یک از مطالب مرتبط با ستون سمت راست را از ستون سمت چپ انتخاب کرده و در مقابل آن بنویسید.

الف) اغراض ارسطو فیکتاب مابعدالطبیعه (۱) افلاطون

ب) اشارات و تنبیهات (۲) فارابی

ج) نویسنده پاورقی‌های اصول فلسفه و روش رئالیسم (۳) استاد مطهری

د) رسالت تشیع (۴) آخرین دیدگاه‌های ابن‌سینا

ه) حاصل مذاکرات هانری کربن با علامه طباطبائی

۱۰۰- در مورد علامه طباطبائی به دو سوال زیر پاسخ کوتاه دهید.

الف) نگاه تطبیقی به فلسفه ویزگی کدام یک از آثار علامه است؟

ب) علامه روش تفسیر آیه به آیه قرآن را از چه کسی آموخته بود؟

۱۰۱- حاصل مذاکرات هانری کربن با علامه طباطبائی چه کتاب‌هایی است؟

۱۰۲- دو مورد از اقدامات علمی و فرهنگی علامه طباطبائی را نام ببرید.

۱۰۳- کسانی که به سبک زندگی معیوب و ناسالمی رسیده‌اند، چه نظام فکری و عملی را انتخاب کرده‌اند؟ توضیح دهید.

۱۰۴- سبک زندگی افرادی که به نظام فکری سالم و استواری دست یافته‌اند را توصیف کنید.

۱۰۵- با توجه به الگوی نظام فکری و عملی، سبک زندگی آن دسته از افرادی که در حال رشد و پیشرفت هستند را توضیح دهید.

۱۰۶- سبک زندگی کدام دسته از افراد بر اساس تقلید از دیگران شکل می‌گیرد؟

WWW.20SHOO.IR